

Phẩm 12: HIỂN BÀY THẾ GIAN (Phần 1)

Phật bảo Tu-bồ-đề:

– Ví như người mẹ ở đời sinh và nuôi dưỡng các con hoặc một người, mười người, trăm người, ngàn người... thời gian sau bỗng nhiên người mẹ bệnh, nên các người con đều tìm cách để chữa trị. Họ nghĩ: “Làm cách nào để mẹ ta mau chóng xa lìa các sự khổ do bệnh phong đàm... để các căn mắt, tai, mũi, lưỡi và ý của mẹ ta được điều hòa an ổn, bằng cách nào để mẹ ta ăn uống được nhiều để có sức khỏe, thân thể cứng cáp lìa các sự khổ và được vui sướng, làm sao để mẹ ta trường thọ sống lâu ở đời. Vì sao? Vì ngày nay thân này của ta hiện hữu ở đời là từ mẹ ta sinh ra, nuôi rất khổ nhọc. Vì thế ân của mẹ rất sâu nặng.”

Này Tu-bồ-đề! Các Đức Như Lai Chánh Đẳng Giác hiện tại trong mười phương cũng lại như vậy, đều gia trì hộ niệm pháp môn Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì thương tất cả chúng sinh trong thế gian và muốn cho họ thọ trì, đọc tụng pháp này. Nên các Đức Như Lai nghĩ: “Làm cách nào để chánh pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa tồn tại lâu dài ở đời, bằng cách nào để chánh pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa xa lìa sự hoại diệt, làm sao để chánh pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa được chúng sinh thọ trì, đọc tụng, giảng nói, lưu truyền rộng rãi trong thế gian mà các ma ác không tìm được chỗ sơ hở.”

Tu-bồ-đề! Đức Như Lai Ứng Cúng Đẳng Chánh Giác trong tất cả thời bằng mọi cách khen ngợi, hộ niệm pháp môn Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì pháp môn Bát-nhã ba-la-mật-đa này là mẹ các Đức Phật, Nhất thiết trí của các Đức Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Giác sinh ra từ pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa chân thật. Pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa lại là chỉ thị các Đức Phật và hiển bày các tướng thế gian. Các Đức Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Giác ở quá khứ, vị lai đã được, sẽ được thành tựu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác đều nhờ pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa và tất cả các Đức Như Lai, Chánh Đẳng Giác hiện tại ở vô lượng, vô số thế giới trong mười phương vì tất cả chúng sinh thuyết pháp, làm lợi ích, cũng nhờ pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa mà thành tựu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Tu-bồ-đề! Ông nên biết, ba đời các Đức Như Lai đều từ trong pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa mà đến, pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa này hay sinh ra các Đức Như Lai, vì thế pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa luôn chỉ thị các Đức Phật và thường hiển bày các tướng thế gian.

Khi ấy, Tu-bồ-đề bạch Phật:

– Bạch Đức Thế Tôn! Như lời Phật nói pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa hay hiển bày các tướng thế gian. Vậy thế nào là tướng thế gian? Xin Đức Thế Tôn vì chúng con chỉ dạy.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

– Năm ấm sắc, thọ, tưởng, hành, thức là tướng thế gian. Pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa hiển bày tướng như vậy.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

– Bạch Đức Thế Tôn! Tại sao Bát-nhã ba-la-mật-đa chỉ thị pháp năm ấm là thế gian?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

– Ông nên biết Bát-nhã ba-la-mật-đa hiển bày tướng năm ấm hoại diệt mà không hoại diệt, tự tánh của năm ấm không tạo tác, không sinh diệt, không chỗ diệt. Vì sao?

Vì tự tánh Không kia không tạo tác, không sinh diệt, không chỗ diệt. Vô tướng, Vô nguyện tự tánh cũng không tạo tác, không sinh diệt, không chỗ diệt. Tự tánh pháp giới cũng không tạo tác, không sinh diệt, không chỗ diệt. Năm ấm này cũng lại như vậy nên Đức Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Giác nói Bát-nhã ba-la-mật-đa chỉ dạy tướng thế gian.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Đức Như Lai từ trong Bát-nhã ba-la-mật-đa đến, nên biết như thật tánh của vô lượng, vô số chúng sinh. Tại sao Đức Như Lai biết như thật? Vì tự tánh của tất cả chúng sinh tức là tánh như thật, từ trong Bát-nhã ba-la-mật-đa sinh ra, Đức Như Lai cũng từ trong Bát-nhã ba-la-mật-đa sinh ra. Nên Như Lai tùy theo tánh vô lượng, vô số chúng sinh đều biết như thật. Bởi biết như thật tánh của chúng sinh nên tất cả tâm hành của vô lượng, vô số chúng sinh cũng biết như thật. Do hiểu rõ tâm hành vô lượng, vô số chúng sinh nên Phật nói Bát-nhã ba-la-mật-đa chỉ dạy tướng thế gian.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Đức Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm thu phục, tâm loạn động của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm thu phục của chúng sinh? Vì Như Lai biết như thật sự hội hợp và ly tán ở trong pháp tánh, do biết như thật nên biết rõ nhiếp tâm chúng sinh. Vì thế Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết vô lượng, vô số chúng sinh với nhiếp tâm như vậy. Vì sao Như Lai biết được tâm tán loạn của chúng sinh? Vì Như Lai biết tâm vô tướng ở trong pháp tánh, tâm vô tướng tức là tâm không tận cũng không phải không tận. Nếu biết như thật tướng tận và không tận thì đó là biết rõ tâm loạn động của chúng sinh. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết vô lượng, vô số chúng sinh tâm tán loạn như vậy.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm vô tận của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết tâm vô tận của chúng sinh? Đây Tu-bồ-đề! Vì biết tâm không hoại diệt. Tâm không hoại diệt tức là tâm không sinh diệt, tâm không sinh diệt tức là tâm không nưng, không trụ, không có tướng tận cùng giống như hư không rộng lớn không cùng tận. Tướng của tâm cũng vậy, cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được tâm vô tận như vậy của vô lượng, vô số chúng sinh.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật các tâm nhiễm của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết tâm nhiễm của chúng sinh? Đây Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ tướng như thật của tâm nhiễm, tức là chẳng phải nhiễm, cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết vô lượng, vô số chúng sinh tâm nhiễm như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm lìa nhiễm của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết tâm lìa nhiễm của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ tự tánh của tâm nhiễm, tức là tâm xa lìa nhiễm mà không lìa tướng tâm nhiễm. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm lìa nhiễm như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật các tâm năng duyên của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm năng duyên của vô lượng, vô số chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ A-lại-da và các tâm năng duyên không có tướng tâm năng duyên. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm năng duyên như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật các tâm năng thủ của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm năng thủ của vô

lượng, vô số chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ không có tướng bị nắm giữ lia tướng nắm giữ, tức là không thể nắm giữ. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm năng thủ như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật các tâm hữu lậu của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm hữu lậu của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ tâm không có tự tánh, không tự tánh tức là không có phân biệt. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm hữu lậu như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật các tâm vô lậu của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm vô lậu của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ tâm không có tự tánh, tức là chẳng phải tâm phân biệt. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm vô lậu như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm tham của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm tham của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết trụ vào tham tức là không như thật, tâm như thật tức không trụ vào tham, nhưng trong pháp bình đẳng không có tâm tham thì có thể được. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm sân hận như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết tâm lia tham của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm lia tham của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tướng như thật của tâm tham hoặc ly tham đều không thể được, vì không thể được nên không lia tướng tâm tham. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm lia tham như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm sân hận của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm sân hận của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm ở trong vắng lặng thì lia tướng trói buộc không có các phân biệt. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm tham như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm xa lia sân hận của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết tâm xa lia sân hận của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm và pháp không phải hai, từ trong chân thật mà sinh ra. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm lia sân hận như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm si của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm si của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết, nếu tâm ở trong si thì tâm không như thật. Nếu tâm như thật thì không ở trong si. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm si như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm lia si của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm lia si của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết, nếu tâm chấp vào có là tâm chạy theo tướng si, nếu tâm như thật thì không ở trong si mê do đó không có tướng tâm lia si. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm si như vậy.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như

thật tâm tội lỗi của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm tội lỗi của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết, nếu tâm sinh tội lỗi thì tâm không như thật, nếu tâm như thật thì không sinh tội lỗi, nhưng ở trong pháp bình đẳng tìm tâm tội lỗi không thể được. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm tội lỗi như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm lia tội lỗi của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm lia tội lỗi của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết rõ, nếu tâm chấp trước thì tội lỗi theo đó sinh, nếu tâm như thật thì không sinh tội lỗi. Do vậy, không có tướng tâm lia tội lỗi. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm lia tội lỗi như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm rộng khắp của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm rộng khắp của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm này không tăng, không giảm, không dừng trụ, không đấm trước. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm rộng khắp như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm không rộng khắp của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm không rộng khắp của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm không có xứ sở, do không có xứ sở nên không sinh khởi cũng không có rộng lớn. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm không rộng khắp như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm to lớn của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm to lớn của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm này tự tánh bình đẳng, không sai khác. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm to lớn như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm chẳng to lớn của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm chẳng to lớn của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm không có đến đi. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm chẳng to lớn như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm vô lượng của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm vô lượng của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm không nương tựa, dừng trụ. Do không nương tựa, dừng trụ nên không có hạn lượng. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết tâm vô lượng của vô lượng, vô số chúng sinh như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm hiển hiện của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm hiển hiện của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tự tánh của tâm không có hiển hiện. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm hiển hiện như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm chẳng có hiển hiện của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết tâm chẳng có hiển hiện của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm không có hình tướng, tự tánh lia các tướng. Do tự tánh lia các tướng nên chẳng hiện mà chẳng phải chẳng hiện. Cho

nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh tâm chẳng có hiển hiện như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm thắng thượng của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm thắng thượng của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết, nếu tâm như thật thì không có sinh khởi cũng không có thắng thượng. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm thắng thượng như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm vô thượng của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm vô thượng của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm không có chỗ được, lia các hý luận. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm vô thượng như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm định của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm định của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm này bình đẳng, trong pháp bình đẳng không có tướng loạn và định, cũng giống như hư không vắng lặng không động. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm định như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm chẳng định của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm chẳng định của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm vô đẳng đẳng tức là tâm bình đẳng. Vì tâm bình đẳng nên không thể được tướng tâm chẳng định. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm chẳng định như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được như thật tâm giải thoát của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm giải thoát của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tự tánh của chúng sinh là giải thoát, tánh của chúng sinh tức là tánh giải thoát. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm giải thoát như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết như thật tâm chẳng giải thoát của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm chẳng giải thoát của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tự tánh của tâm không đến, không đi, không dừng, chẳng phải quá khứ, hiện tại, vị lai ba đời có thể được, lia tánh giải thoát thì không thể được tướng chẳng giải thoát. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm chẳng giải thoát như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa nên biết được tâm không thể thấy của vô lượng, vô số chúng sinh. Vì sao Như Lai biết được tâm không thể thấy của chúng sinh? Tu-bồ-đề! Vì Như Lai biết tâm của chúng sinh không sinh, không diệt, không phân biệt, không chỗ nắm giữ, lia các tướng nên không thể thấy, với Tuệ nhãn và Thiên nhãn còn không thể thấy, huống chi là Nhục nhãn. Cho nên Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa mà biết được vô lượng, vô số chúng sinh có tâm không thể thấy như vậy.

Phật bảo:

–Này Tu-bồ-đề! Các tâm như vậy, Như Lai nhờ vào Bát-nhã ba-la-mật-đa, tất cả chúng đều được biết như thật. Vì thế nói Bát-nhã ba-la-mật-đa hay hiển bày các tướng thế gian.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

